

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Årsplan Tyven barnehage

2025/2026

1 Innholdsfortegnelse

Innledning	4
Kapittel 1 - Barnehagens mål og verdigrunnlag.....	5
Kapittel 2 – Ansvar og roller	6
Kapittel 3 – Barnehagens formål og innhold.....	6
3.1 Sosial kompetanse	7
3.2 Språk	8
3.3 Lek.....	9
3.4 Førskolegruppen.....	10
3.5 Måltider og kost.....	11
3.6 Garderobesituasjonen.....	12
3.7 Samlingsstund	13
3.8 Fysisk aktivitet og hvile	14
3.9 Samisk kultur	15
Kapittel 4 Barns medvirkning	16
Kapittel 5 Samarbeid mellom hjem og barnehage.....	17
5.1 Foreldresamarbeid - rutinebeskrivelse	18
5.2 Foreldresamarbeid – minoritetsspråklige barn.....	18
Kapittel 6 Overganger	18
Kapittel 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet.....	21
7.1 Årshjul for pedagoger.....	21
7.2 Støttepedagogers oppgaver og ansvar	22
7.3 Årshjul for styreere	23
7.4 Rommet som pedagogisk verktøy	24
Kapittel 8 Barnehagens arbeidsmåter	25
8.1 Planlegging, vurdering og dokumentasjon.....	25
8.2 Kreative metoder i det pedagogiske arbeidet	26
8.3 Barnehagens digitale praksis	27
8.4 Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).....	28
8.5 Fellesarrangement i Tyven barnehage.....	29
Kapittel 9 Barnehagens fagområder.....	29
9.1 Kommunikasjon, språk og tekst.....	29
9.2 Kropp, bevegelse, mat og helse	30
9.3 Kunst, kultur og kreativitet.	30

9.4 Natur, miljø og teknologi	30
9.5 Antall, rom og form	30
9.6 Etikk, religion og filosofi.....	31
9.7 Nærmiljø og samfunn	31

I **Feil! Bokmerke er ikke definert.**

Innledning

Årsplan er primært et arbeidsredskap for ansatte i Tyven barnehage jmf. Rammeplan s. 37. En årsplan er også dokumentasjon av barnehagens pedagogiske praksis og systemer til barnehageeier, myndighetsnivå, foreldre og andre interesserte.

Årsplanen skal være et levende dokument som årlig på våren revideres av ledergruppen. Pedagogisk leder har gjennom året i samarbeid med resten av personalet gjort seg tanker og refleksjoner på hva som skal justeres slik at det er klart til kommende barnehageår. Vi skal være en lærende organisasjon som stadig er i endring og utvikling for å skape et best mulig barnehagetilbud til barna.

Alle pedagoger i Tyven barnehage skal ha en papirutgave av årsplanen, samt en på hver avdeling. Hovedtanken er at den skal brukes som et aktivt dokument til å kunne skrive direkte i. Vi har valgt å ha vedlegg som nødvendigvis ikke er årsplanrelatert, men likevel gode dokumenter for oss i Tyven barnehage.

Vår årsplan støtter seg til FNs barnekonvensjon artikkel 3 og 12, Barnehageloven § 1 Formålet og § 3 Barns rett til medvirkning og hensynet til barnets beste. Rammeplanen legger føringer for barnehagens innhold og oppgaver.

Ved hver avgjørelse som omhandler barnet eller barnegruppen må vi gjøre individuelle vurderinger av hva som er til det beste for barnet/barnegruppa. Vi skal være lydhør ovenfor foreldre, og barnets synspunkter skal tillegges vekt som samsvarer med barnets alder og modenhet. Foreldre og barnets synspunkter skal anerkjennes, men det som alltid er avgjørende er barnets beste. Barnehagens vurdering av hva som er barnets beste vil ikke alltid samsvare med hva barnet selv eller foreldrene ønsker eller mener. Vi skal likevel gjøre en selvstendig vurdering som baseres på faglige vurderinger og kompetanse, jf. Barnehageloven § 3 fjerde ledd, utfyllende under merknader.

Barnehagelovens kap. 8 Psykososialt barnehagemiljø stiller krav og forpliktelser til barnehagen og personalet. Alle som arbeider i barnehage, må ha kunnskap om § 41-42 og § 3 i barnehageloven. Disse er det særdeles viktig å ha kunnskap om for å gi alle barn en trygg og god hverdag i Tyven barnehage.

Vår praksis sammenfaller med kommuneplanens samfunnsdel og da spesielt mål 7 som er å gi barn og unge en god og trygg oppvekst og er rustet til å mestre hverdag og voksenliv.

Hammerfestbarnehagen har valgt å følge den autoritative voksenstilen. Dette kommer til uttrykk gjennom hele årsplanen.

Kapittel 1 - Barnehagens mål og verdigrunnlag

Årsplanen bygger på Tyven barnehage sitt arbeid med verdier. Barnehagens grunnsyn endrer seg ikke med oppstart av nytt år, det vokser med medarbeiderne og et bevisst forhold til hvilke holdninger vi har og forfekter i vårt arbeid med barn. De mål og tiltak vi setter for barnehagens arbeid skal preges av våre verdier og visjoner for arbeid med barn i vår barnehage.

Tyven barnehage sin versjon er: **Barn i fokus**

Målet vårt er at barna i barnehagen skal møte den autoritative voksne, en person som er varm og anerkjennende, og har trygge og forutsigbare grenser som vi er enige om. Temaet «Barn i fokus» har Tyven barnehage arbeidet med på mange forskjellige måter, som mennesker har vi forskjellige oppfatninger, verdier og oppdragelse. Som personalgruppe er vi enige om at vi skal samles om felles verdier som skal prege vårt forhold til hverandre, foreldre og til barna når vi er i barnehagen.

Vi tenker våre verdier som golfballer i en sylinder der hver ball representerer en verdi som personalet skal bestrebe oss for å etterleve overfor enkeltbarnet og barnegruppe vi møter, og ikke minst til hverandre som medarbeidere.

Innimellom golfballene er det plass til alle oppgaver vi har, som ikke alltid vises i planene. Det kan være vår tause kunnskap, relasjoner, utfordringer, lek og moro, humor og latter – og alle samtalene vi har med barn for å trøste, oppmuntre, rose, veilede eller sette grenser for. De vi heier frem eller bare sitter tett sammen med og leser en bok, spiller et spill eller bare snakker sammen.

I tillegg har vi møter med foreldre i garderoben, ute ved henting eller på MyKid, mail eller telefon.

Gjennom årsplanen tydeliggjør vi rammene for vårt arbeid og vårt verdigrunnlag som er tuftet på rammeplanens fire grunnpilarer: lek, læring, omsorg og danning som knyttes opp mot den autoritative voksne.

LEK: Personalet skal legge til rette for lek og fysisk aktivitet gjennom å skape et innbydende og allsidig lekemiljø, og gjennom veiledning og deltakelse i barnas lek.

LÆRING: Personalet skal ta barnas utforskertrang og undring på alvor, og planlegge det pedagogiske innholdet slik at barna opplever mestring og tilhørighet.

OMSORG: Personalet skal planlegge rutinesituasjoner slik at enkeltbarnets behov for omsorg og hvilke blir sett og ivaretatt.

DANNING: Personalet skal lytte til barnas verbale og nonverbale uttrykk, og gi de mulighet til å medvirkning og medbestemmelse gjennom barnehagedagen.

VENNSKAP OG FELLESSKAP: Personalet skal sikre at alle barn er i positivt samspill med både barn og voksne, og arbeide kontinuerlig med inkludering.

KOMMUNIKASJON OG SPRÅK: Personalet skal sikre at alle barn i Tyven barnehage deltar i språkstimulerende aktiviteter hver dag.

Kapittel 2 – Ansvar og roller

Alle ansatte har en stillingsinstruks som rammer inn de ulike roller og ansvar knyttet til aktuelle stilling.

Styrer er den øverste ansvarlige for barnehagens årsplan med planer, system og pedagogisk praksis.

Pedagogisk leder har det øverste ansvaret på avdeling til å forvalte arbeidet direkte med barna og i plan-, dokumentasjon og vurderingsarbeid.

Alle ansatte har i samarbeid med styrer en forpliktelse til å utføre sitt mandat profesjonelt og arbeide etter barnehagens verdier, mål og planer. Alle ansatte har sin ryggsekk full av erfaringer, holdninger og verdier. Derfor vil ingen i personalet være like, men vi skal hele tiden arbeide sammen for å realisere barnehagens mål og verdier, som synliggjøres gjennom årsplanen samt lokale og nasjonale føringer.

Kapittel 3 – Barnehagens formål og innhold

Gjennom hverdagsaktiviteter med lek og pedagogisk innhold skal barnehagen implementere Rammeplanens fire grunnpilarer: Omsorg, danning, lek og læring.

Barnehagen ser barnehagens formål og innhold i sammenheng med sosial kompetanse der vi har fokus på den autoritative voksenstilen fra programmet «Være sammen» fra universitetet i Stavanger, samt språk og kommunikasjon som sammen skal danne grunnlag for barnets allsidige utvikling jf. Rammeplanen.

3.1 Sosial kompetanse

• Sosial kompetanse innebærer grunnleggende sosiale ferdigheter, slik som empati og rolletaking, samarbeidsevner, selvkontroll, selvhevdelse, ansvarlighet og lek, glede og humor • Disse ferdighetene danner grunnlag for barnets psykiske helse og livsmestring, samt deres forutsetning til å danne vennskap og relasjoner til andre barn og voksne. • For å være trygge og forutsigbare for barna etterstreber vi den autoritative voksenstilen. Dette innebærer varme relasjoner preget av tydelige krav og grensesetting. • Dette innebærer varme relasjoner preget av tydelige krav og grensesetting • Vi jobber mot felles forståelse i personalgruppa, og arbeider for å omsette teori til praksis. • Vi har fokus på et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, der alle barn blir sett og tatt på alvor (jmf. Barnehageloven § 3 og kapittel 8).	
Rutiner og arbeidsmetoder: • Personalmøter og fagdager skal ha innhold som sikrer felles refleksjoner og personlig utvikling rundt sosial kompetanse og voksenrollen • Vi bruker TRAS som et verktøy i det daglige arbeidet på alle barn fra 2-5 år • Vi samarbeider tett med barnas foreldre for best mulig oppfølging av enkeltbarns utvikling • Personalet har felles forståelse for grenser og normer • Vi skal legge til rette for positive samspillsituasjoner, både barn-barn og barn-voksne • Vi skal begynne å fylle ut relasjonssirkel to ganger i året for å kartlegge personalets relasjon til barnet • Vi arbeider forebyggende for å hindre mobbing og krenkelser (jmf. Barnehageloven kap. 8) • Vi støtter og veileder barna i konflikthåndtering	Den autoritative voksne: • Er en tydelig rollemodell • Har tydelige forventninger til barna, som formidles gjennom en varm relasjon • Har respekt for barns medvirkning og autonomi (bhg. Loven § 3) • Har kontinuerlig oppfølging av barns atferd • Støtter barnas initiativ til samspill, og bidrar til at alle får noen å leke med, oppleve vennskap og lære å beholde venner • Støtter barna i å se andres perspektiv og reflekterer over egne og andres følelser, opplevelser og meninger • Fokuserer på et godt psykososialt miljø. Vi forebygger, stopper og følger opp om diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelser og uheldige samspillsmønstre (jmf. Bhg.loven kap. 8) • Legger til rette for banking time
Materiell: • Være sammen • Hjerterprogrammet • Nelly og Hamsa • Ti små vennebøker om Kanin og Pinnsvin • Relasjonssirkelen	

3.2 Språk

• Et rikt språkmiljø har stor betydning for barns språkutvikling. Flere studier viser i tillegg sammenheng mellom tidligere erfaringer med bøker og lesing og barns språklige utvikling. • En dag i barnehagen består av utallige situasjoner der barna kan bruke språket aktivt, og et godt språkstimulerende miljø er preget av visuell støtte og et personale som bruker språket i samspill med barna hele dagen. • Bruk av lyd, bevegelse og kroppslige uttrykk utvider mulighetene for kommunikasjon, og kan styrke nonverbale dialoger mellom barn. Musikalske aktiviteter kan utvikle felles arenaer der språk og samspill uttrykkes gjennom klang og rytme som skapes av deltakerne i fellesskap. Derfor skal musikk i ulike former ha en sentral plass i språkarbeidet i barnehagen. • Det meste og viktigste av språkstimuleringsarbeidet i barnehagen skjer gjennom hverdagssituasjoner, og ulike innfallsvinkler og metoder som kan være egnet til å engasjere barna i språklige aktiviteter, slik som for eksempel bruk av ASK. • Språkarbeidet i barnehagen skal ha fokus på hverdagssamtalen, grunnleggende begreper og lesing. Våre arbeidsmetoder og rutiner skal sikre at dette er en del av den daglige praksisen på avdelingene. • Språkarbeidet i barnehagen skal være i tråd med fagområdene kommunikasjon, språk og tekst og antall, rom og form.	
Rutiner og arbeidsmetoder • Vi bruker TRAS som et verktøy i det daglige arbeidet på alle barn fra 2-5 år • Alle avdelinger har bøker tilgjengelig for barna og en innbydende lesestol • Vi leser og synger til alle barn hver dag • Vi har samlingsstund hver dag • Vi arbeider strukturert med grunnleggende begreper, og planlegger og vurderer dette arbeidet hver måned • Pedagogiske impulser er en del av det daglige arbeidet med barna • Vi legger vekt på kvaliteten i hverdagssamtalen gjennom spontan og planlagt dialog • Vi planlegger jevnlig aktiviteter som stimulerer barns munnmotorikk • Elementer av ASK skal brukes i språkarbeidet på alle avdelinger	Den autoritative voksne • Er et språklig forbilde, og støtter opp språket med konkrete, symboler, bilder og tegn til tale (ASK) • Er en god samtalepartner som oppmuntrer og engasjerer barnas språklige utforskning • Stiller spørsmål og veileder barna i å resonnere, argumentere og søke løsninger • Har fokus på grunnleggende begreper, hverdagssamtalen og lesing i hverdagen • Er tydelig på sin kommunikasjon, og støtter barnas språkutvikling gjennom gode samtaler • Tuller med språket sammen med barna, og bruker humor • Varierer språket med hjelp av virkemidler som rim, tempo, volum, rytme og melodi • Stimulerer barnas undring og nysgjerrighet • Hjelper barna å oppdage matematikk i dagliglivet, og motivere til problemløsning
Materiell: • Språkkista • Mattekista • Språkkista 2 (app, avdelingsipad) • Snakkepakken (samisk og norsk) • Instrumenter • Tegnordbok (app)	

3.3 Lek

• Lek er viktig for barns utvikling. Gjennom leken lærer barn seg konflikthåndtering og problemløsning. De får bearbeidet tidligere kunnskaper og tilegner seg nye. De utvikler både språket og den sosiale kompetansen • Lek skjer i samspill mellom mennesker og mellom mennesker og miljø • Lek kan brukes som et virkemiddel for barns utvikling og læring, men det er også viktig å legge til rette for lek med leken som selve formålet. Leken har en egenverdi • Vi skal legge til rette for lek med ulike aktivitetsnivå og ulike motoriske utfordringer • Vi skal tilpasse lekemiljøet for å sikre inkludering av alle barn, uavhengig av funksjonsnivå • Det fysiske lekemiljøet bør være innbydende og varier for å inspirere barnas lek	
Rutiner og arbeidsmetoder • Vi skal bruke avdelingsmøter til å drøfte barnas lek/lekemiljø • Vi er til stede rundt barna, slik at vi vet hva som foregår i leken deres. Vi tar det på alvor og setter inn tiltak i tråd med bhg lovens § 41, 42 og 43 dersom vi oppdager krenkelser, utestenging eller mobbing • Vi skal ta bevisste valg rundt det fysiske barnehagemiljøet, og justere det ut fra barnegruppens behov • Vi utnytter barnehagens arealer og leker for å inspirere til ulike typer lek, både inne og ute • Vi bruker ulike metoder for å få innsyn i barnas lek, slik som observasjon og aktiv deltakelse • Vi legger til rette for alderstilpasset aktivitet • Vi er igangsettere og hjelper barna inn i lek, spesielt i overganger • Vi skal hjelpe barna med konflikthåndtering, og legge til rette for at leken skal fortsette selv om barna blir uenige	Den autoritative voksne • Er aktive og tilstedeværende, både inne og ute • Oppmuntrer til lek som gir rom for mestring og utvikling, både inne og ute • Ser alle barns behov, og støtter og hjelper de som trenger det inn i leken • Byr på seg selv, bidrar i leken og er en igangsetter • Undrer seg sammen med barna • Observerer og vurderer barnas lek • Respekterer leken, og respekterer de som er involvert i den, både barn og personal • Tar barnas ønsker og interesser på alvor
Materiell: • Lekelager og motoriske lekelager • Uteleker • Naturmateriell	

3.4 Førskolegruppen

• «De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal legge til rette for at de eldste barna har med seg erfaringer, kunnskap og ferdighet som kan gi de et godt grunnlag og motivasjon til å begynne på skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte, og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner» (Rammeplan for barnehage s. 33-34). • Førskolegruppen er for de barna som har sitt siste år i barnehagen før skolestart. Sammen skal vi gjøre aktiviteter som gir felles opplevelser, mestringsfølelse og en god avrundning på barnehagetiden. • Plan for tidlig innsats inneholder målformuleringer som legger føringer for innholdet i førskolegruppen • I førskolegruppen arbeider vi for at barna utvikler sine ressurser slik at de opplever mestring i overgangen barnehage-skole og i skolehverdagen • De ansvarlige pedagogene benytter seg av de pedagogiske metodene de anser som best for den enkelte barnegruppe	
Rutiner og arbeidsmetoder: • Førskolegruppen skal ha tydelige rutiner og rammer for det pedagogiske opplegget. Det skal være forutsigbart for barna • Møtes ukentlig. Ansvarlige pedagoger skal utarbeide en fast struktur for gjennomføring • Arbeidsmetodene som brukes i førskolegruppen skal være gøy, samtidig som de stiller krav til oppmerksomhet og konsentrasjon • Ansvarlige pedagoger for førskolegruppen skal vurdere måloppnåelse i november og april. Der skal barnas synspunkter komme frem. De skal gjennomføre planleggings- og vurderingsmøte i august og januar, og ellers ved behov • I samarbeid med førskolegruppen skal det planlegges en avslutning der foreldre blir invitert. Dette markeres i begynnelsen av juni	Den autoritative voksne: • Planlegger og er godt forberedt til førskolegruppen • Veileder og motiverer • Oppfordrer barna til å delta i samtale, og skaper på den måten gode dialoger • Er et godt forbilde selv med å være bevisst på å lytte og vente på tur • Har tydelige forventninger til hvordan man opptre og samarbeider i en gruppe • Skaper progresjon gjennom individuelle forventninger • Bruker språket bevisst og legger til rette for begrepslære
Materiell: Plan for språk og kommunikasjon, tidlig innsats Lekbasert læring Sorteringsmateriell Spill Natur og nærmiljø	

3.5 Måltider og kost

• Barnehagebarn inntar 40-60 % av det daglige energiinntaket i barnehagen. Barnehagen og personalet har dermed betydelig innflytelse på barnets totale kosthold og matvaner • Måltidene er en pedagogisk arena for læring og utvikling av holdninger til ulik mat og drikke • Det er viktig at barna opplever gode rammer for mat og måltid i barnehagen, som kan danne grunnlag for trivsel, læring, mestring og et sunt kosthold. • For å ivareta måltidets pedagogiske funksjon er vi avhengig av at personalet legger vekt på en hyggelig atmosfære som bærer preg av fast struktur og faste normer og regler. • Avdelingene skal ha måltidsrutiner som ivaretar alle barns behov, og skal justere denne organiseringen i takt med utviklingen i barnegruppa • Både planlagte og spontane pedagogiske impulser skal være en fast del av måltidene	
Rutiner og arbeidsmetoder • Måltidssituasjonen skal jevnlig vurderes på avdelingsmøter • Vi setter av god tid til måltidene, minimum 30 minutter • Vi har fokus på god hygiene før, under og etter måltidene, og ved oppbevaring og tilberedning av mat – barna og personalet vasker hendene før og etter alle måltider • Vi legger til rette for variert mat med ulike smaksopplevelser • Mat og drikke med mye tilsatt sukker og salt unngås • Barna får frukt og grønt til hvert måltid, og det blir brukt melk og vann som tørstedrikk • Barna har vann tilgjengelig hele tiden • Servicemedarbeider baker brød og lager varmlunsj fra bunnen av en gang i uken • Barna skal være inkludert i tilberedning av maten • Det barnehagen serverer anrettes i små posjoner. Dette for å gjøre maten mer innbydende og for å unngå matsvinn (belyser dette for barna i både økonomisk- og miljøperspektiv) • Vi utnytter matrester i tråd med mattilsynets rutiner • Vi bruker ASK i forbindelse med måltidene (handlingsrekker, spisebrikker, dagstavle osv). • De fleste feiringer og markeringer bør gjennomføres uten servering av søt og fet mat og søt drikke.	Den autoritative voksne • Er en god rollemodell som er profesjonell og forholder seg til barnehagens holdninger og rutiner for måltider og kosthold • Tar aktiv del i måltider og spiser sammen med barna • Skaper en rolig atmosfære • Ser alle barna og er anerkjennende • Inviterer til gode samtaler rundt bordet og er lyttende • Oppmuntrer barna til å være selvstendig og legger til rette for at de skal klare mest mulig selv • Har tydelige forventninger og hjelper barnet til å følge bordreglene • Bruker humor • Oppfordrer barna til å hjelpe hverandre, vi spør og vi sender • Har fokus på «banking time» og lar enkeltbarn være med på å tilberede maten
Materiell: • Heftet Bra mat i barnehagen (helsedirektoratet)	

3.6 Garderobesituasjonen

På og avkledning er en fast rutinesituasjon i barnehagen Det er viktig at garderobesituasjonen er preget av forutsigbarhet og faste rutiner. Det skal være en situasjon der barna opplever mestring. Gjennom å fokusere på progresjon og utvikling vil barna bli stadig mer selvstendig. I garderobesituasjonen kreves ulike motoriske ferdigheter av barna. Personalet er til stede for å gi barna som trenger det ekstra veiledning. Garderobesituasjonen er en gylden mulighet for uformelle læringssituasjoner, språkaktiviteter, tall og begreper er eksempler på tema som kan implementeres Personalet skal ha fokus på å lære barna til å selv vurdere hvilke klær de trenger ute, basert på vind og vær Vi oppfordrer barna til å samarbeide og hjelpe hverandre.	
Rutiner og arbeidsmetoder: • Hver avdeling har faste rutiner for hvordan garderobesituasjonen skal gjennomføres • Personalet har avklarte roller under på- og avkledning • Symboler og handlingsrekker benyttes ved behov, for å gjøre garderobesituasjonen mer forutsigbar for barna • Personalet er bevisst på benevnelse av begreper gjennom hele garderobesituasjonen • Garderobesituasjonen skal jevnlig vurderes på avdelingsmøter	Den autoritative voksne: • Er til stede og er med på å skape en rolig og positiv opplevelse for barna, der de skal oppleve mestring • Veileder, støtter og motiverer barna • Legger til rette for progresjon gjennom individuelle forventninger • Er tydelig og skaper ro i garderoben • Legger til rette for at barna skal finne fram klær og kle på seg selv, men hjelper til når det er nødvendig • Bruker språket bevisst og legger til rette for begrepslære
Materiell: • Barnehagen har materiell til å lage handlingsrekker til garderoben. • Rolltalk på enkelte datamaskiner til bruk i arbeidet • Ulike ergonomiske hjelpemidler	

3.7 Samlingsstund

Samlingsstund er en pedagogisk aktivitet der barnegruppa samles rundt et felles fokus Samlingsstund skal være lystbetont og gi mestringsfølelse. Det skal bidra til fellesskapsfølelse og inkludering. Samlingsstund kan bidra til å utjevne sosiale forskjeller gjennom å sikre felles deltakelse i et innhold som utvider perspektiver og erfaringer. Felles opplevelse i samlingen kan også gi grunnlag for lek og samspill Det stilles krav til at barnehagens personale er delaktige i pedagogiske aktiviteter, og dette inkluderer også samlingsstund Samlinger kan være både planlagte og spontane. Innholdet i samlingene skal variere, men det må også være gjenkjennbar oppbygging som skaper forutsigbarhet for barna Avdelingene avgjør om det er mest hensiktsmessig å ha samling med hele barnegruppa samtidig, eller om det skal deles opp i mindre grupper	
Rutiner og arbeidsmetoder	Den autoritative voksne
• Samlingsstund skal gjennomføres daglig • Vi er bevisste på valg av rom/plassering for å unngå forstyrrende elementer under gjennomføringen • Vi har tydelig rolleavklaring i forkant av samlingene • Språk og sosial kompetanse skal ha en sentral plass i samlingen • Avdelingene evaluerer samlingsstunder jevnlig på avdelingsmøte • Vi bruker ASK (Handlingsrekke, bilder, konkrete, symboler og tegn) for å forsterke det pedagogiske innholdet og inkludere alle barn • Samlingsstund skal ha en fast struktur som bidrar til å styrke språklige prosesser • Barna skal gjennom samlingsstund oppleve å være en del av et fellesskap	• Er engasjert og byr på seg selv • Er inkluderende og ser alle • Legger til rette for at alle barn skal oppleve samlingen som lystbetont • Er deltakende og engasjert, også når det ikke er en selv som leder samlingen • Tar tak i barnas interesser og bygger videre på de • Tar barnas innspill på alvor • Støtter de som trenger det, slik at alle blir inkludert
Materiell: • Primstav (dagstavle) • Handlingsrekke • Samlingsputer	

3.8 Fysisk aktivitet og hvile

Lek og fysisk aktivitet er grunnleggende for barns fysiske og psykiske velvære. Barnehagen skal inneholde arealer og utstyr til varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig motoriske bevegelseserfaringer og mulighet for mestring for alle aldersgrupper og funksjonsnivå. Barnehagen skal også legge til rette for hvilke, og skal i samråd med foreldre forsøke å finne en balanse som ivaretar hvert enkelte barns behov for det. Barnets beste skal komme først dersom det oppstår uenigheter (jmf. § 3 i barnehageloven) For barn i alderen 1-4 år anbefaler Helsedirektoratet minst 180 minutter fysisk aktivitet fordelt utover dagen. For barn i alderen 3-5 år anbefales minst 60 minutter av aktiviteten med moderat til høy intensitet. Vi ønsker å bidra til å utjevne sosiale forskjeller gjennom å sikre at en stor del av det daglige behovet for aktivitet dekkes i barnehagen Det er ikke slik at så lenge vi er ute er barn i aktivitet. Noen barn søker naturlig mot bevegelses- og risikolek, mens andre heller velger rolige aktiviteter. Det blir personalets oppgave å sikre at alle barn er i bevegelse ute. Barnehagen skal legge til rette for at barn blir trygge på å bruke kroppen sin. For å få til dette må vi tilby varierte motoriske erfaringer, gjerne med mange variasjoner og repetisjoner.	
Rutiner og arbeidsmetoder • Det skal legges til rette for fysisk aktivitet i barnehagen hver dag. Vi skal sørge for tilstrekkelig utetid og/eller tilgang på tilrettelagte arealer inne. • Barn som sover i barnehagen skal minimum få sove en time, for å unngå å vekke de i den dypeste søvnen • Det fysiske rommet på avdelingene må organiseres slik at det blir rom for både fysisk aktivitet og hvile. Vi skaper variasjon i det materiellet vi har tilgjengelig. • Vi skal ha et helhetlig syn på motorikk, og stimulere til både grov- og finmotoriske aktiviteter • Vi går jevnlig på turer hele året. Vi benytter oss av nærområdet og har en holdning om at små turer er også turer. • Vi skal legge til rette for allsidige motoriske utfordringer og risikolek.	Den autoritative voksne • Er aktiv og deltakende med barna • Viser engasjement og lever seg inn i de aktivitetene de deltar i • Motiverer og inspirerer til fysisk aktivitet • Ser alle barn, også de som ikke søker mot fysisk aktivitet • Ivaretar en balanse mellom aktivitet og hvile • Er en igangsetter og pådriver for varierte aktiviteter og allsidig lek • Ser muligheter og ikke bare begrensninger i de fysiske rammene i barnehagen
Materiell • Lekelager • Uteområde, nærområde og naturen	

3.9 Samisk kultur

«Barnehagen skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barna kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet» Rammeplanen side 9.

Personalet skal bidra til at alle barn blir kjent med at den samiske befolkningen er Norges urfolk, og skal gjennom opplevelser og erfaringer bidra til at de får kjennskap til samisk kultur, språk, levesett og tradisjoner.

Personalet skal knytte det samiske perspektivet til merkedager og hverdagsliv, kunst, kultur og mattradisjoner. Dette er viktig for at samiske barn skal kjenne på identitet og tilhørighet og være stolt av sin egen kulturbakgrunn

Samiske barn skal kjenne trygghet og glede over egen kultur og eget språk, og de skal få oppleve at det å vokse opp med flere språk og kulturer er en berikelse

Arbeid med samisk kultur er en viktig del av barnehagens samfunnsmandat, og skal implementeres inn i rutiner og aktiviteter.

Rutiner og arbeidsmetoder

- Samefolkets dag markeres 6. februar Vi setter ekstra fokus på samisk kultur i forkant av dagen
- Vi drar nytte av naturen rundt oss og følger med på endringene i den (det samiske årshjulet må gjerne henge fremme, det finnes i snakkepakken)
- Vi trekker paralleller mellom samisk og nord-norsk kultur
- Vi bidrar til å ivareta samiske tradisjoner og kunnskap
- Vi følger med på når reinen kommer til og forlater Kvaløya
- Vi forteller samiske sagn og eventyr
- Vi lærer enkle ord på samisk (hei, telle til 5 osv)

Den autoritative voksne

- Ser på mangfold som en ressurs i det pedagogiske arbeidet
- Tar barnas tro og spørsmål på alvor og undrer oss sammen med de
- Er et godt forbilde når det kommer til forståelse og toleranse for kulturelle forskjeller i samisk tro og religion
- Bidrar til at alle barn føler seg sett og anerkjent for den de er, og synliggjør den enkeltes plass og verdi i fellesskapet

Materiell

- Samisk snakkepakke
- Samiske bordflagg på alle avdelinger
- Samisk litteratur for barn og voksne
- Temahefte om samisk kultur i barnehagen (kunnskapsdep)
- **NRK-super**

Kapittel 4 Barns medvirkning

• Medvirkning handler om å delta i beslutningsprosesser, være med å bestemme over hva som skal skje og hvordan det skal gjøres. • Barn skal lære de demokratiske spilleregler, og hva det innebærer å være en del av fellesskapet • Barna skal lære å lede seg selv, ta beslutninger og tørre å stå frem og si sin mening • Det er viktig at personalet ser alle barna, og gir alle en stemme • Vi skal bevisst lytte til barnas samtaler for å få innblikk i hva barna er opptatt av. Dette gjøre det mulig å planlegge tema og aktiviteter basert på barnas undring, nysgjerrighet og interesser • Vi må være oppmerksomme på barns verbale og nonverbale uttrykk for å vurdere hvordan de har det og hva de synes om barnehagens innhold • I beslutningsprosesser må vi overveie behovet til barnegruppen opp mot behovene til enkeltbarn	
Rutiner og arbeidsmetoder • Barnas skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens innhold, ut fra deres alder og modenhet (jmf. § 3 barnehageloven) Vi tolker barna som ikke har mulighet til å uttrykke seg selv. Dette skal komme til uttrykk i ukesrapport og halv- og helårsvurderinger. • Vi skal benytte oss av kunnskap om hvert enkelt barn og barnegruppa når vi planlegger det pedagogiske innholdet • Barnas erfaringer og meninger skal inngå i vurderingsarbeidet vårt • Personalet skal jobbe ut fra prinsipper om barnets beste, som kommer frem i FNs barnekonvensjon (artikkel 3 og 12) og § 3 i barnehageloven	Den autoritative voksne • Anerkjenner og respekterer barnas meninger/reaksjoner • Tolker barns signaler, både de verbale og nonverbale • Er lydhør og villig til å endre på fastsatte planer ut fra barnas interesser • Tar barna på alvor • Bruker demokratiske metoder i barnegruppa • Gir alle barn en stemme • Har alltid fokus på barnets beste
Materiell (styringsdokumenter) Barna 😊 FNs barnekonvensjon Barnehageloven Rammeplanen	

Kapittel 5 Samarbeid mellom hjem og barnehage

• Foreldre og personalet har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling. Vi ser på foreldrene som en ressurs i samarbeidet om barnet. Det er barnehagens oppgave å legge til rette for foreldresamarbeidet • Samarbeidet mellom barnehage og hjem skal alltid ha barnets beste som mål (jmf. § 3 i barnehageloven). • Samtaler mellom barnehage og hjem skal ha dialogen i fokus. Formålet med samtalene skal være å få frem barnets beste, foreldrenes og barnehagens stemmer og synspunkter. • Personalet i barnehagen skal være lydhør og ta med både barnets og foreldrenes stemme inn i beslutningsprosesser. Den avgjørende faktoren for beslutninger skal være barnets beste (Jmf. Barnehageloven § 3).	
Rutiner og arbeidsmetoder • Foreldresamarbeid skal vurderes i halv- og helårsvurdering av avdelingene • Barnehagen har de opplysningene de trenger om barnet og oppdaterer de ved behov • Vi har daglig kontakt med foreldre gjennom levere- og hentesituasjoner. Hele personalet har ansvar å formidle barnehagedagen og beskjerder • Vi skal bruke ASK i samarbeidet med foreldrene vi ikke har felles talespråk med • Foreldresamarbeid skal skje både på individnivå og gruppenivå med oppstartssamtale, foreldresamtaler, foreldremøter, overgangssamtaler, samarbeid med eksterne instanser (PPT, barnevern, BUP osv), SU og MyKid.	Den autoritative voksne • Er varm og tydelig ovenfor både barn og foreldre • Lytter og viser forståelse i samarbeidet, men tar selvstendige vurderinger med utgangspunkt i barnets beste (jmf. Barnehageloven § 3). • Skaper en åpen og tillitsfull relasjon til foreldre og barn • Tydeliggjør for foreldrene at deres barn blir sett • Er imøtekommande og tar initiativ til samtale både under levere- og hentesituasjonen
Materiell Ulike samtaleskjema, se rutinebeskrivelse	

5.1 Foreldresamarbeid - rutinebeskrivelse

Området arbeides med og vil snart bli lagt ut

5.2 Foreldresamarbeid – minoritetsspråklige barn

Det arbeides med kapittelet og vil snart bli lagt ut

Kapittel 6 Overganger

Overgang barnehage-barnehage

- Eget overføringsskjema. Ansvarlig pedagog gjennomgår skjemaet med foreldrene. Samtalen gjennomføres i god tid før barnet bytter barnehage. Skjemaet skal signeres med dato og deltakernes fulle navn.
- Vi kan med foreldrenes samtykke sende en elektronisk kopi av overføringsskjemaet og TRAS til den nye barnehagen via Websak. Eventuelt kan foreldrene få med seg en kopi
- Før barnets siste dag skal barnepermen være klar. Permen skal inneholde noen ord fra avdelingen til barnet. Alle dokumenter vedrørende barnet skal være lagt inn i Websak, inkludert TRAS og overføringsskjemaet.

Overgang barnehage-skole

- Alle barn skal få en positiv overgang fra barnehage til skole
- Barnehagen tar kontakt med skolene for å utveksle kunnskap og informasjon om barnet. Samtalen gjennomføres før skolebesøk i begynnelsen av juni
- Overføringsskjema for skolestarterne fylles ut i løpet av april (TRAS skjema og overføringsskjema følger barnet over i skolen i websak)
- Ansvarlig pedagog har ansvar for at barnets foreldre involveres i overføringen, samt gjennomgår informasjonen i overføringsskjemaet. Skjemaet skal signeres med fullt navn og dato. Ansvarlig pedagog har ansvar for å sende skjemaet til skolen via Websak etter samtalen)
- Før barnets siste dag skal barnepermen være klar til førskoleklubbavslutning.

Mikrooverganger på avdeling

- Barnehagehverdagen består av mange mikrooverganger, fra lek til aktivitet, fra lunsj til hvilestund etc. Mikrooverganger er en stor del av barnehagens praksis og rutiner.
- Personalets rolle er å legge til rette for gode rutiner og en fast struktur i hverdagen slik at overgangene er forutsigbare for barna.
- Personalet må forberede barna på mikrooverganger i de ulike hverdagssituasjonene.
- Enkelte barn har i større grad behov for å vite når de ulike overgangene skal skje. Bruk av ASK er med på å skape trygghet og forutsigbarhet.
- Alle avdelingene er utstyr med primstav (dagstavle, og har materiell til handlingsrekker tilgjengelig ved behov

Overgang liten-stor, eller mellom andre avdelinger internt

- Storavdelingen må ha en plan for hvordan det nye barnet skal inkluderes i barnegruppen. Dette er ansvarlig pedagog sitt ansvar
- Storavdelingen klargjør barnets plass i garderoben før overflytting, barnet gjøres kjent med sin nye plass
- Overføringssamtale gjennomføres av ansvarlig pedagog på liten- og storavdeling, før barnet flyttes over. I forkant av samtalen fyller pedagog som overleverer informasjon ut skjema for overføringssamtale internt i barnehagen. Dette skjemaet skal arkiveres i websak. Før samtalen skal
 - TRAS overføres til korrekt avdeling
 - Barneperm være klar
 - Alle dokumenter skal være lagt inn i websak
- Viktig med kontinuerlig dialog mellom avdelingene både før, under og etter overflytting
- Det er personalets ansvar at overgangen planlegges og gjennomføres på en måte som er gunstig for barnet.
 - Formell overflytting skjer sammen med barnet – klær og utstyr tas da med
 - Etter overgang skal det tilrettelegges for tilbakebesøk etter behov

Barnet

- Trygghet – bruk kunnskap vi har om barnet til å skape gode muligheter for relasjonsbygging med de ansatte i avdelingen. Tolk barnets signaler (jmf. Trygghetssirkelen).
- Personalet i storavdelingen oppsøker barnet i utetiden og besøker det på nåværende avdeling
- Fokuset skal være på å tilrettelegge etter barnets behov
 - Når barnet som skal flytte over besøker sin kommende avdeling, skal en av de ansatte fra nåværende avdeling bli med ved behov. Spør hva barnet vil og aksepter svaret.

Foreldre:

- Det skal være en tydelig prosess med datoer og kontaktperson på ny avdeling. Foreldre skal holdes oppdatert gjennom hele overgangen.
 - Det er pedagogens ansvar å opprette kontakt med nye foreldre på avdelingen
- Det skal tilbys overgangssamtaler ved nytt barnehageår (eller på annet tidspunkt dersom barnet flyttes på en annen tid av året).
- Vi velger ikke primærkontakt for barnet. Barnet skal selv velge hvem det vil knytte seg til først. Foreldrene får utdelt en kontaktperson. Pedagogisk leder har det overordnede ansvaret på avdelingen.
 - Vær bevisst på å skape en trygg overgang for barna, ha et ekstra fokus på de barna som er mindre trygg – og det samme med foreldrene.

Overganger – rutinebeskrivelse

Tilvenning av nye barn:

- Tilvenningsperioden legges opp slik at det ikke kommer for mange barn på en gang. For de minste barna bør det ikke være mer enn tre barn på tilvenning samtidig.
- Barnehagen skal legge til rette for besøksdager for barn og foreldre i mai/juni

- Ansvarlig pedagog kontakter foreldre og gjennomfører oppstartssamtaler med besøk i forkant av barnehagestart (se foreldresamarbeid – rutinebeskrivelse)
- Det skal hver dag avklares hva man tenker om neste dag i tilvenningsperioden, slik at foreldrene føler seg trygge og forberedt på prosessen.

Foreldre:

- På oppstartssamtalen avtales når det passer å komme på første tilvenningsdag. Det er viktig å snakke med foreldre om at tilvenningen må skje i barnets tempo. Avklar med foreldrene hvor mange dager de har anledning til å være med i barnehagen, og snakk om behovet for korte dager den første tiden.
- Skal være trygge på at vi kontakter de dersom det er noe, og at de kan ta kontakt med barnehagen dersom de synes leveringen er ubehagelig. Utrygge foreldre skaper utrygge barn.

Personalet:

- Tar høyde for at ingen barn er like, og imøtekommer barnas behov frem til de blir trygge
- Senker tempoet på avdeling, og har fokus på rolige dager preget av faste rutiner, slik at barnet opplever forutsigbarhet og ikke mer stress enn nødvendig
- Skal alltid ha et fang, og forsøke å skape en myk overgang fra hjemmet til barnehagen. Dette innebærer at barna i starten må få beholde sine faste rutiner og vaner så langt det lar seg gjøre. Dette være seg leggerutiner, bruk av sutt, kos og lignende. Når barnet er helt trygt og tilvendt kan dette justeres med barnets beste i fokus (jmf. Barnehageloven § 3)

Barnet:

- Skal oppleve anerkjennelse og ikke få følelsene sine undertrykt, men heller hjelp til å regulere de.
- Skal få lov til å velge hvilken ansatt det er trygt på den første tiden i barnehagen

Kapittel 7 Barnehagen som pedagogisk virksomhet

7.1 Årshjul for pedagoger

August:

- Forberede planleggingsdag
- Tilvenningsperiode
- Lage grovplan for barnehageåret
- Planlegge tid for avdelingsmøter på kveldstid (ped.leder planlegger aktuelt tema for møtet), Møtet legges inn i grovplan
- Plan for førskolegruppa (september/desember)

September:

- Første ordinære avdelingsmøte omtrent i midten av måneden
- Oppstart førskolegruppe

Oktober:

- Forberede medarbeidersamtale med de ansatte på din avdeling
- Saksliste foreldremøte publiseres på Mykid

November:

- Foreldremøte på kveldstid (+halvtime før for førskolebarn)
- Gjennomføre medarbeidersamtaler
- Halvårsvurdering avdeling (blir satt av tid på personalmøte)
- Relasjonssirkel fylles ut

Desember:

- Avdelingsmøter gjennomføres kun første uke av måneden
- Halvårsevaluering førskolegruppa gjennomføres første uke i desember
- Plan for førskolegruppe (jan-juni)
- Planlegge januar

Januar:

- Planlagt på desembermøtet

Februar:

- Planlagt på desember/januarmøtet

Mars:

- Planlagt på desember/januarmøtet

April:

- Relasjonssirkel fylles ut
- Ta høyde for at avdelingsmøte kan utgå på grunn av påsken
- Foreldresamtaler i forbindelse med overføringsskjema til skolen og evt andre som slutter

Mai:

- Helårsvurdering avdeling (blir satt av tid på personalmøtet)
- Ta høyde for at avdelingsmøter kan bli flyttet på grunn av helligdager
- Følg med på når siste avdelingsmøte er
- Forbereder for interne overganger

Juni/juli

- Evaluering og avslutning for førskolegruppa
- Slutføre barnehageåret
- Forberede neste barnehageår
- Gjennomføre interne overføringssamtaler
- Ha kontroll på når barn slutter eller bytter avdeling

7.2 Støttepedagogers oppgaver og ansvar

Støttepedagog har hovedansvaret for barnet og oppfølging av det. Støttepedagog skal utarbeide et individuelt opplegg med utgangspunkt i barnets vedtak om spesialpedagogisk hjelp (jf. barnehageloven § 31). I tillegg skal han/hun i samråd med pedagogisk leder lage et tilpasset opplegg som følger avdelingens tema, for å sikre inkludering.

Støttepedagog skal:

- Samarbeide med foreldre og andre instanser (for eksempel PPT, fysioterapeut osv). Støttepedagog er fast deltaker i ansvarsgruppe
- Skal ha godt kjennskap til tidlig innsats – spesialpedagogiske rutiner
- Holde avdelingen og styrer oppdatert
- Jobbe med mål og tiltak i samspill fortløpende, slik at det alltid er oppdatert og pedagogisk leder (eller andre) kan ta over arbeidet med barnet ved eventuelt fravær
- Være en pådriver for aktivt bruk av ASK som metode (dagstavle, handlingsrekker, tegn til tale)
- Årsrapport ferdig til 1. mai hvert år. Skal sendes til barnehagemyndighet og foreldre via Websak. Rapporten sendes også til PPT om barnet har en åpen sak der.

Månedlig sjekkliste:

- Mål og tiltak i samspill
- Pedagogisk opplegg på avdeling (pedagogisk plan for Tyven barnehage)
- ASK (handlingsrekker, symboler og tegn)

7.3 Årshjul for styrere

Styrer skal i samarbeid med det øvrige personalet sikre barnehagen som en lærende organisasjon

August:

- Vurdering av sommerbarnehage (personalet)

September:

- Vurdering av overgang barnehage-skole (pedagoger førskolegruppa)
- Vurdering av tilvenning og overganger internt (ledergruppa)

Oktober:

- Vurdering av overføringsskjema internt i barnehagen (ledergruppa)
- Vurdering av oppstartsamtaleskjema x 2 (ledergruppa)

November:

- Vurdering av barnehagens dokumentasjonsarbeid (ledergruppa)
- Vurdering av foreldremøte (pedagoger)
- Vernerunde (styrer/verneombud)

Desember:

- Årsmelding (styrer)

Januar

- Vurdering av halv- og helårvurderingsskjema (ledergruppa)
- Vurdering av foreldresamtaleskjema (ledergruppa)

Februar:

- Begynne revidering av årsplan (ledergruppa), skal være ferdig til mai

Mars:

- Vurdering av progresjonsplan for fagområder, barnehagens verdigrunnlag og mål for pedagogisk praksis (ledergruppa)

April:

- Vurdering av innhold på ledermøtene (ledergruppa)
- Vurdering av ukesrytmen til barnehagen (ledergruppa)
- Planlegge sommerbarnehage

Mai:

- Vurdering av månedsbrev, planlegging- og vurderingsskjema, fellesarrangement og pedagogisk plan for spårk og sos.kom/livsmestring (ledergruppa)

Juni:

- Vurdering av håndbok for vikarer og nytilsatte (styrer)
- Vurdering av plan for veiledning av nyutdannede pedagoger (styrer)

7.4 Rommet som pedagogisk verktøy

Rommet blir ofte omtalt som den tredje pedagog. Barna lærer i samspill med pedagogen, i samspill med andre barn, og i samspill med omgivelsene sine, altså det fysiske miljøet i barnehagen. Utforming av rommene i barnehagen kan være med på å skape gode læringsmiljø som legger til rette for lek, læring og utvikling. De kan skape utforskertrang, stimulere sansene og gi nye opplevelser. Muligheten for lek vil være avhengig av kvaliteten i det fysiske rommet – både inne og ute.

Styrer skal i samarbeid med det øvrige personalet sikre barnehagen som en lærende organisasjon

På en avdeling er det ofte flere ting som skjer på en gang. Rommene må organiseres slik at de ulike aktiviteter kan foregå samtidig. Det må være mulighet for tumlelek, samtidig som det må finnes en rolig lesestol. Det skal være plass for både rollelek og bordaktiviteter. De ulike aktivitetene som tilbys på avdelingen må være tilgjengelig for barna, de ansatte må ta hensyn til barnas perspektiv i organiseringen. Miljøet på avdelingen skal være innbydende, og inspirere til lek og læring. Sortering og god oppbevaring av leker og utstyr er viktig for å gjøre det oversiktlig for barna. Barna har i tillegg stort utbytte av å lære seg å sortere gjenstander. Det anbefales å rullere på lekene som er tilgjengelig på avdelingene, for å kunne gi barna nye impulser og variasjon.

Det er mange faktorer som er viktige for å optimalisere barnehagemiljøet, blant annet lys og lyd. Barna må kunne se og høre godt. Personalet må forholde seg profesjonelle, og kan ikke ha dempet belysning og bakgrunnsmusikk fordi det er «koselig». Dårlig belysning og mye bakgrunnsstøy kan være forstyrrende for enkelte barn. Det er det viktig å ha fokus på universell utforming slik at alle har så gode forutsetninger til lek og læring som mulig. I Tyven barnehage er det avdelinger oppdelt i flere rom, slik at det er flere muligheter til å tilpasse avdelingen for sin barnegruppe. Personalet må gjerne la barna ta den i denne tilpasningen, og de mulighet til å medvirke til hvilken type lek det skal legges til rette for.

Avdelingene i Tyven har en del plass både på gulv og vegger. Vi må ha et bevisst forhold til hva vi fyller disse flatene med. Bilder, tegn og illustrasjoner kan være med på å berike både leken og språkmiljøet på avdelingen. Det kan også være med på å lette dokumentasjonsarbeidet, og synliggjøre barnehagen innhold både for foreldre og barn. Godt og synlig dokumentasjonsarbeid gir også barna mulighet til å prosessere erfaringene sine bedre, og på den måten kan det pedagogiske innholdet få enda større virkning.

Kapittel 8 Barnehagens arbeidsmåter

vurderingsskjema i tråd med planleggingsskjemaet for måneden.

Halv- og helårsvurdering fylles ut i november og mai. Det vil bli gitt tid til dette på personalmøter i de aktuelle månedene.

Ukesrapport skal legges ut på Mykid.

8.1 Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Planlegging:

Hver måned skal pedagogisk leder (i samarbeid med resten av personalet på avdelingen) fylle ut månedsplan for neste måned. Skjemaet skal fylles ut i tråd med pedagogisk plan, fellesarrangementer og det som ellers er relevant for egen avdeling.

Mykid skal til enhver tid være oppdatert med relevant informasjon til foreldre i kalender og post-it.

Vurdering og dokumentasjon:

Hver måned skal pedagogisk leder (i samarbeid med resten av personalet på avdelingen) fylle ut hver fredag. Den skal gi foreldrene et kort innblikk i den siste uken på avdelingen. Ukesrapporten skal være faglig og synliggjøre det pedagogiske arbeidet, ved hjelp av tekst og bilder.

Vi skal ha fokus på dokumentasjon for å synliggjøre det pedagogiske arbeidet for foreldre og barnehagemyndigheter. Bilder vi tar lagres på onedrive, og slettes etter endt barnehageår.

8.2 Kreative metoder i det pedagogiske arbeidet

«I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre (...) Barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær skal anerkjennes, stimuleres og legges til grunn for deres læringsprosesser» (Rammeplan for barnehagen, s. 22) Det viktigste kvalitetskriteriet i barnehagen er personalet. I arbeidet med barna må vi bruke metoder som motiverer barna, og gir de handlingsrom til å være undrende, skapende og kreative. For å få til dette må vi tørre å by på oss selv, og møte barna med anerkjennelse. Vi skal bruke et mangfold av metoder i det pedagogiske arbeidet i barnehagen for å motivere og skape mestring hos barna. Dersom personalet er kreative vil man kunne jobbe med mange ulike fagområder under samme tema, og dermed sikre gode læringsprosesser.	Den autoritative voksne • Bruker sang, dramatisering og bevegelse som metode i pedagogisk arbeid • Introducerer barna for ulike formingsmateriell • oppmuntrer og tilrettelegger for kreativitet, gjennom å ha fokus på prosessen og skapergleden • Gir barna varierte estetiske inntrykk gjennom bruk av for eksempel bilder, malerier, gjenstander og konkrete • Lar barna bearbeide inntrykk og følelser gjennom skapende- og kreative prosesser
Materiell: • Diverse materiell i barnehagen • Naturmaterialer • Gjenbruksmateriell • Instrumenter • Digitale verktøy • Verktøy	

8.3 Barnehagens digitale praksis

Digitale verktøy omfavner alt teknisk utstyr, som for eksempel nettbrett, mobiltelefoner, datamaskin, skanner, digitalkamera og mikroskop

Ulike skjermaktiviteter er blitt en naturlig del av barnas hverdag. Bruk av skjerm kan være en kilde for læring, lesing og kognitiv og motorisk utvikling

Barnehagen er en viktig arena for å utvikle gode vaner knyttet til bruk av skjerm og digitale verktøy. Personalets holdninger og kompetanse på området er vesentlig for å utvikle gode vaner for alle barna

For de aller minste barna anbefales det ikke å bruke skjerm i det hele tatt. Fra barnet er to år bør skjermtid begrenses til en time daglig, og jo mindre, jo bedre. Vi skal ha et bevisst forhold til skjerm, og ha som hovedregel at skjermbruk skal skje sammen med aktivt deltagende voksne.

Bruk av skjerm og andre stillesittende aktiviteter bør balanseres med fysisk lek og aktiviteter.

Rutiner og arbeidsmetoder

- Før vi viser filmer på Youtube eller lignende skal vi forsikre oss om at det har et innhold som er passende for aldersgruppen
- Vi skal forholde oss til aldersgrensen «tillatt for alle», men må likevel vurdere om barna er modne nok for innholdet i det vi viser av spill, filmer og apper
- Personalet skal være deltakende og alltid til stede ved bruk av digitale verktøy
- Det bør være samsvar mellom bruk av digitale verktøy og pedagogisk innhold p avdelingen
- Vi skal ha fokus på kreativitet og den skapende prosessen
- Vi bruker digitale verktøy til dokumentasjonsarbeid. Større fokus på prosesser og aktiviteter, og mindre på portretter

Den autoritative voksne

- Bruker digitale verktøy sammen med barna, og benytter de ikke som «barnevakt»
- Bruker digitale verktøy som et supplement for å forsterke i læringssituasjoner
- Er bevisst og har sett gjennom og vurdert innholdet før det vises til barna
- Oppmunttrer til kreativitet
- Tar godt vare på utstyr og videreformidler dette til barna

Materiell

- Heftet småbarn og skjermbruk – en god start (medietilsynet)
- Hver avdeling har to ipader (+ en til hver pedagog), projektor, trådløs høyttaler og digitalkamera
- Mikroskop som kan kobles til ipad

8.4 Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) er alt som hjelper en person med å kommunisere. Eksempler på ASK kan være tegn til tale, grafiske symboler og talemaskiner. Kroppslige uttrykk som andre må tolke og tillegge mening er også ASK:

Aktiv bruk av ASK gir oversikt, forutsigbarhet, god språklig støtte og større mulighet for deltakelse for flere barn.

Selv om ASK kan være et godt hjelpemiddel for alle barn, vil barn med funksjonsnedsettelse ofte være avhengig av det. Universell utforming med rik tilgang på grafiske symboler og bruka v tegn til tale kan være med på å fremme inkludering, og unngå segregering.

Ved å bruke ASK og jobbe med barnehagens språkmiljø vil flere barn få en bedre hverdag gjennom å enklere få tilgang til kommunikasjon, lek, medvirkning og læring.

Rutiner og arbeidsmetoder

- ASK er et punkt på vurderingsskjemaet vårt, og skal være en del av den månedlige evalueringen
- Alle avdelinger har dagstavler med symboler som brukes daglig
- Spisebrikker med symboler er et nyttig verktøy under måltider for de minste barna, men også for noen av de eldre barna
- Vi bruker handlingsrekker ved behov for å gjøre rutinesituasjoner og overganger enklere for barna
- Grid # og rolltalk er tilgjengelig på flere datamaskiner på arbeidsrommet
- ASK skal jevnlig være et tema på personalmøter, avdelingsmøter og ledermøter, slik at man sikrer en felles forståelse og forpliktelse i hele personalet

Den autoritative voksne

- Bruker ASK for å kommunisere med alle barn som kan ha utbytte av det (barn med språkvansker, funksjonsnedsettelse, manglende norskkunnskaper, og små barn so ikke har tilegnet seg talespråk)
- Har fokus på inkludering, og legger til rette for at alle barn skal kunne delta på barnehagens aktiviteter
- Er en tålmodig kommunikasjonspartner som tar seg tid og forsøker å forstå barnet
- Tilrettelegger for et godt språkmiljø
- Motiverer barna til å kommunisere
- Snakker tydelig og sakte og støtter opp med tegn til tale ved behov

Materiell

Statpeds nettsider

Tegnordbok (app)

Rolltalk/Grid på enkelte datamaskiner

8.5 Fellesarrangement i Tyven barnehage

Området arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende

Måned	Arrangement
August	
September	
Oktober	
November	
Desember	Nissefest
Januar	
Februar	6. februar Markering av samefolkets dag
Mars	
April	
Mai	17. mai
Juni	
Juli	

Kapittel 9 Barnehagens fagområder

I barnehagens årsplan har vi valgt å implementere rammeplanens fagområder

9.1 Kommunikasjon, språk og tekst

Vi benytter språket gjennom hele dagen, for å kunne sette ord på opplevelser og følelser, for å kunne forstå historier og fortellinger og for å kunne delta i lek og samspille med andre. De fleste situasjoner i løpet av en dag i barnehagen og samfunnet for øvrig, er vi avhengig av språket. Mange barn som har utfordringer med språket fungerer ofte dårlig sosialt fordi språkvanskene gjør det vanskelig for dem å uttrykke seg verbalt i sosiale sammenhenger. Barna skal få god språkstimulering gjennom hele dagen i Tyven barnehagen, og de skal også kunne delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og språkutvikling.

Personalet i Tyven barnehagen skal være bevisst, støtte, anerkjenne og respondere på barnas ulike verbale og non-verbale uttrykk samt barnets språkutvikling. Vi skal støtte flerspråklige barn og sørge for at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen. Samtidig skal personalet aktivt fremme og utvikle barnas norskspråklige kompetanse. Samtaler mellom barn og voksne i barnehagen føres i all hovedsak av den voksne. Barnet får ofte lukkede spørsmål, som krever ja/nei svar, eller kontrollerende spørsmål som for eksempel «hvilken farge har kjolen til jenta?». Personal som stiller åpne spørsmål med spørreord som hva, hvordan og hvorfor, vil inkludere barnet, oppmuntre og støtte barnet i sin språklige deltakelse. Åpne spørsmål gir barnet i større grad mulighet til å fortelle, beskrive og argumenterer for egne opplevelser, meninger og tanker.

Det skjer mye god språkutvikling i hverdagssamtalen. Hverdagssamtalen er viktig for å kunne skape fellesskap med andre, både for å dele tanker og opplevelser, og for å utvikle språket. I samtalen med andre barn og voksne, får barnet bruke språket samtidig som det vil få erfaringer med den sosiale siden ved det. Barna vil i tillegg høre og lære betydningen av nye ord. Barnet øver seg og blir oppmerksom på språkets form. Les mer om språk og kommunikasjon her:

https://hammerfest.kommune.no/f/p1/ie4125b78-e2bb-4dcd-aaa8-f94309a87b95/0-plan_for_sprak_og_kommunikasjon_0-7_ar.pdf

9.2 Kropp, bevegelse, mat og helse

I Hammerfest er det «mye» vær og vind, noe som til tider kan skape utfordringer i barnehagehverdagen. Vi ønsker at barna i Tyven barnehage skal lære seg å nyte naturen og omgivelsene uansett værtype. Vi er ute to ganger daglig, året rundt.

Barn som blir tatt med på tur ut i naturen fortsetter med friluftsliv også i voksen alder, viser forskning. Derfor benytter vi oss av turer i nærområdet til barnehagen. På turer i naturen benytter vi oss av friluftsliv og læring i naturen. Lek, ferdsel og opphold i naturen har stor verdi for barnas utvikling. Effekten av friluftsliv sammen med andre barn er blant annet opplevelse av tilhørighet og personlig identitet, bedret konsentrasjonsevne og positiv effekter på sosial samhandling og utvikling av følelser og fantasi. Naturen stimulerer til ulike fysiske aktiviteter og lek, noe som bidrar til positivt utvikling av motoriske ferdigheter.

Barnehageloven sier at barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og samtidig utfordrende omgivelser. Betydningen av friluftsliv og kontakt med naturen er også understreket i rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Turene trenger ikke vær lange for å få store opplevelser, små turer gir også store opplevelser.

En naturlig inngangsport til friluftsliv for barna er lek, både spennende og rolig lek i naturen. Klatre i trær, leke gjemsel, utforske småkryp, kaste stein i vann, plukke blåbær osv står sentralt for barna. Naturen er også en arena for å arbeide med alle rammeplanens fagområder. Jobbing med språk er et eksempel. Når barn opplever og utforsker, alene eller sammen med en bevisst voksen, dukker det alltid opp noe å samtale om. Det er begreper som skal læres og forstås og sammenhenger man kan samtale om. Sammenligne størrelser, former og vekt kombinerer arbeid med både språk, matematisk forståelse og naturfaglig kunnskap. Les mer om kosthold og fysisk aktivitet her:

https://hammerfest.kommune.no/f/p1/i89424416-37ca-4053-962b-c5878396c203/0-plan_for_kosthold_og_fysisk_aktivitet_i_barnehager_og_skole.pdf

9.3 Kunst, kultur og kreativitet.

Fagområdet arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende

9.4 Natur, miljø og teknologi

Fagområdet arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende

9.5 Antall, rom og form

Fagområdet arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende

9.6 Etikk, religion og filosofi

Fagområdet arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende

9.7 Nærmiljø og samfunn

Fagområdet arbeides med og vil bli lagt ut fortløpende